

«خلاصه»

همین برنامه فعلی با ویرایش مناسب علمی و ادبی ارسال شود.

در صورت امکان تغییر گروه هایی برای پاسخگویی به موضوعات مختلف علمی با در نظر گرفتن ماتریکس جنبه های مختلف علم تشکیل شود و در قالب اهداف کلی:

- تأمین معنویت
- سلامت امور اجتماعی شامل
 - فقر
 - سواد
 - جغرافیای انسانی
 - امنیت
 - فرهنگ
 - اقتصاد
 -
- سلامت روانی
- تأمین سلامت جسمی

برای سه جامعه هدف:

- جامعه اسلامی
- جامعه تشیع
- ملت ایران

برنامه جامع علمی طراحی شود. در قالب برنامه باید مسئول اجرا و شاخص ارزشیابی مشخص و با رعایت زمان بندی به اجرا در آید.

« بسم الله الرحمن الرحيم »

نگاه کوتاهی به پیش نویس نقشه جامع علمی کشور

اگر چه با تأخیر ولی با توفیق مطالعه این پیش نویس فراهم شد. تقریباً اغلب نکات و رفتارهای مناسب علمی در این نوشتار آمده است و نویسندگان محترم حرف های گوناگونی را که ضرورت یک نقشه جامع علمی است از منابع مختلف جمع آوری کرده و در قالب قطعه های مختلف ارائه کرده اند. اما این قطعه ها بخوبی کنار هم قرار نگرفته و امکان ایجاد یک "نقشه جامع علمی" را فراهم نکرده اند.

توصیه می کنم، تعدادی از افراد متخصص و بارز علمی که در نوشتن این نقشه دست نداشته اند آنرا مطالعه کنند و در پایان اعلام کنند که از نقشه جامع علمی کشور چه استنباطی دارند؟ بسیار بعید می دانم که شناخت آنها همان باشد که مورد نظر نویسندگان محترم بوده است.

اگر چه در بعضی موارد شاخص های کمی و قابل اندازه گیری بکار رفته است ولی در اغلب موارد، معلوم نیست که کلام ها چگونه اجرایی و اندازه گیری می شود.

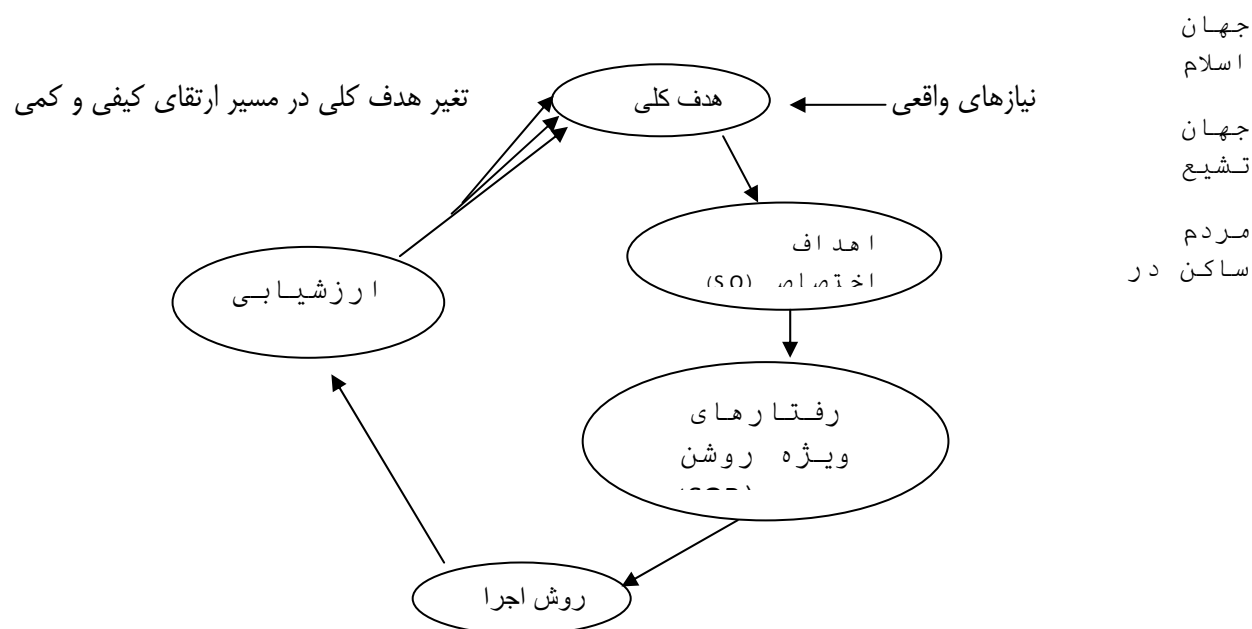
- تقریباً در تمامی متن، آنچه نوشته شده است " مبتنی بر ساختار" است (Structure Based) نه مبتنی بر هدف (Subject Based) و این معنی می تواند در گسترده کردن فضاهای اداری و ساختاری با اثر بخشی کم بر گسترش موضوع و مطلب علمی تأثیر بگذارد.

هدف کلی، اگر چه بارها بیان شده است ولی روشن نیست و در غالب یک برنامه علمی این هدف کلی به اهداف اختصاصی (Specific objective=SO) و رفتارهای روشن (Specific objective Behavior=SOB) تبدیل نشده اند تا در قالب روش ها مشخص اجرایی عملیاتی شوند. و با شاخص های روشن ارزشیابی، مورد مذاقه قرار گیرند و مسئول و یا مجریان آن هم بخوبی معلوم شده باشد.

لذا با توجه به زحماتی که کشیده شده است. پیشنهاد می شود همین متن با اصلاحات مختصر محتوایی ولی با حفظ ساختار کلی توسط عده معدودی از صاحب نظران مختلف موضوعات مطروحه مطالعه، دست کاری و تأیید شود.

اما ذیلاً آنچه را بعنوان چهارچوب های ساختاری نقشه جامع علمی کشور جمهوری اسلامی ایران میدانم ذکر می کنم و در مورد حوزه سلامت نیز که با توجه به علوم جدید مدیریتی جهان " محور توسعه پایدار" است بیشتر توضیح می دهم.

برای طراحی یک نقشه علمی باید از چرخه علم و فن آوری به شکل زیر استفاده کرد، که بعضی از اصول آن در متن ذکر شده است.

این چرخه یعنی شناخت نیازهای جهان اسلام، تشیع، و ملت ایران (ابعاد مختلف نیازها) و تبدیل آنها به هدف کلی و سپس اهداف اختصاصی در متن ذکر نشده است. و به تبع آن روش های اجرایی مشخصی هم برای آنها تعریف نشده است، که قابلیت ارزیابی داشته باشد.

نکته بعدی این است که ماتریکس علمی حداقل از دو بعد گوناگون تهیه می شود که اگر چه در متن، آنها اشاره شده است اما در عمل تکلیف روشن نیست که چگونه باید به آن توجه شود.

موضوعات علمی

انواع علم	بین رشته ای	سلامت	علوم زیستی	علوم پایه
کلاسیک							
تجاری							
نوآوری							

علم کلاسیک یا علم برای خدمت: همان است که ما به عنوان علم معمولی می شناسیم و در متن به آن اشاره شده است؛ نوعی از علم است که برای خدمت آموزش داده می شود. مثل: آموزش ابتدائی، متوسطه، دانشگاهی و حتی تربیت محقق و پژوهشگر و

علم تجاری: یعنی علمی که بر اساس سفارش تولید می شود مثلاً فلان صنعت و یا فلان نهاد نیازمند تولید علم و تربیت عالم است که فلان کار ویژه را انجام دهد.

علم نو (Innovative): علم نو متفاوت از علوم جاری کلاسیک و تجاری است و باید ساختار علمی کشور قدرت شناخت و برنامه ریزی برای تحصیل آن را داشته باشد.

جامعه علمی موفق است که بتواند این سه مقوله علمی را در حد امکان در هم ادغام نماید (Integration) که در این صورت معجزه پیش می آید.

رفتاری که غرب در پیش گرفت و توانست جهش پیدا کند، ادغام علم کلاسیک و تجاری بود که علم برای صنعت توانست توفیقات زیادی برای آنها فراهم کند. در مورد "علوم نو" اگر چه هنوز ادغام صورت نگرفته است ولی بطور مجزا و بسیار عالمانه در حال طراحی این علوم هستند و مطمئناً برنامه اساسی آنها پس از روشن شدن این علوم ادغام آن در سایر علوم خواهد بود.

نکته بعدی، پس از تعیین نوع علم و اهداف کلی و اختصاصی آن ها بر اساس نیاز های جامعه ملی، شیعی و اسلامی، تعیین شاخص برای نحوه اجرا و ارزشیابی آن در چرخه علم و فن آوری مطرح می شود. این شاخص ها که همان رفتارهای روشن ویژه (SOB) هستند باید آنقدر بین باشند که هیچ کس نتواند تغییری در آنها ایجاد کند. مثالی در مورد آموزش کلاسیک می آورم:

در حال حاضر سواد علمی کشور ۵/۷ سال است. این سطح در امریکا ۱۲ سال در اروپا ۱۱ سال و در ژاپن حدود ۹ سال است اگر به مدت ۲۰ سال آموزش آن کشورها تعطیل شود و ما با ظرفیت کامل کار کنیم به میانگین سواد ۱۲ سال می رسیم.

حالا در برنامه جامع علمی کشور برای سطح سواد در ۵ سال آینده چه عددی در نظر گرفته ایم، چه نهاد و یا سازمانی مسئول است و چگونگی اجرای آن چگونه ارزشیابی می شود. این موضوعات حداکثر در قالب یک جدول مادر به شکل زیر قابل ارائه هستند:

شاخص فعلی	شاخص سال ۱۴۰۴	نهاد مسئول	روش اجرا	ارزشیابی
آموزش کلاسیک	۵/۷ سال	؟	؟	؟
آموزش علوم نو	؟	؟	؟	؟
آموزش تجاری	؟	؟	؟	؟

اگر از این مقدمه استفاده کنیم، برای نقشه جامع علمی ضرورت دارد:

۱. جمع آوری اطلاعات مربوط به نیازهای جهان اسلام با استفاده از اطلاعات موجود یا انجام پژوهش های کاربردی جدید.
۲. جمع آوری اطلاعات مربوط به نیازهای جهان تشیع.
۳. جمع آوری اطلاعات مربوط به نیازهای ملی.

برای بررسی نیازها با توجه به وظیفه حاکمیت ۳ مقوله بیشتر مورد توجه است که عبارتند از: امنیت - سلامت - آموزش. برای تسهیل در امر و پاسخگویی به بخش سلامت و امور زیستی سلامت را بیشتر توضیح می دهد.

منظور از سلامت تأمین

معنویات

امور اجتماعی

امور روانی

سلامت جمعی

است.

تأمین و حفظ و ارتقاء معنویت در جهان اسلام، تشیع و ایران بعنوان هدف اصلی برای گروه های علوم انسانی مطرح می شود که با شناخت دقیق نیازها و نقاط ضعف برنامه های علمی جبران آنها طرح می شود.

در مورد امور اجتماعی مسائل مختلفی چون فقر، سواد، جغرافیایی انسانی، اقتصاد، فرهنگ و امنیت مطرح می گردد که با شناخت زوایای این نیازهای اجتماعی از نظر علمی میتوان نقشه جامعی طراحی کرد که چگونه به این نیازها باید پاسخ داده شود.

بعنوان مثال: در مورد فقر باید گروه های مختلف جمعیتی شناسایی شوند برای هر گروه با تعیین مسئول برنامه ریزی شود و با شاخص محتوایی و زمانی مناسب پیگیری شود. همینطور برای سواد و بقیه شاخص ها که ذکر مثال سواد آنرا زدم.

سلامت امور اجتماعی بخش عظیمی را در خود جای می دهد که در حقیقت نه تنها موجبات ارتقای سلامت افراد را فراهم می کند بلکه بهترین روش برای توسعه ملی و بین المللی نیز تلقی می شود. بهمین دلیل است که تأمین سلامت را با این وسعت، بعنوان "محور توسعه پایدار" تلقی می کنند.

توصیه می‌کنم در صورت صلاحدید به گروه‌های متخصص برای هر یک از اهداف کلی تعیین شده و نحوه انجام تحقیقات برای کشف نیازها و تدوین برنامه علمی برای پاسخگویی به آنها با چتر مدیریتی جامع اعمال شود.